

РАЗДЕЛ 2

2.2. РАЙОНИ СЪС ЗНАЧИТЕЛЕН ПОТЕНЦИАЛЕН РИСК ОТ НАВОДНЕНИЯ

Определянето на РЗПРН за Източнобеломорски район е в съответствие с изискванията на чл. 5 от Директива 2007/60/ЕС за оценка и управление на риска от наводнения и чл. 146г от Закона за водите, както и утвърдената от Министъра на околната среда и водите II-ра част от Методиката по чл. 187, ал.2, т.6 от Закона за водите - „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН“, съгласно изискванията на Директива 2007/ 60/ЕС, която е публикувана на интернет страницата на БД ИБР и МОСВ .

Проектът на Райони със значителен потенциален риск от наводнение за Източнобеломорски район е разработен с консултантска помощ от външен изпълнител.

Основа за определяне на РЗПРН е информацията за значимите минали и потенциални бъдещи наводнения, набрана от общински администрации, други институции и исторически източници, която е обработена и анализирана при Предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН), както и допълнително събрана специално за РЗПРН за тези местоположения, за които в ПОРН липсва конкретни стойности по критериите на Методиката.

Проектът на Райони със значителен потенциален риск от наводнение за Източнобеломорски район е публикуван на 10.04.2013 г. на интернет страницата на БД ИБР за консултация с обществеността и заинтересованите страни за срок от два месеца.

Постъпилите от процеса на консултация предложения за РЗПРН в Източнобеломорски район са разгледани и е направена преценка на тяхната целесъобразност и съответствие с изискванията на ДН, Закона за водите и утвърдените критерии, като част от предложенията са приети и отразени при определянето на РЗПРН.

В резултат на извършените дейности за Източнобеломорски район за басейново управление са определени 31 РЗПРН с обща дължина 1078 км със Заповед №РД-03-152/08.08.2013 г. на Директора на БД ИБР и утвърдени със Заповед №РД-743/01.10.2013 г. на Министъра на ОСВ.

Пълната информация за определените РЗПРН е налична на интернет страницата на БД ИБР на следния адрес:
http://earbd.org/indexdetails.php?menu_id=178.

2.2.1. Подход за определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения

Основа за определяне на РЗПРН е информацията за значимите минали и потенциални бъдещи наводнения, набрана от общински администрации, други институции и исторически източници, която е обработена и анализирана при Предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН).

Съгласно утвърдената методика, оценката на потенциалния риск от наводнения се извършва в ГИС среда и включва оценка на риска за четирите основни категории съгласно Директива 2007/60/ЕС: човешко здраве, стопанска дейност, околна среда и културно наследство. За всяка от категориите се прилагат унифицирани критерии (общо 11 бр. за 4-те категории), за които са приети прагови стойности, класифициращи риска по всеки критерий в 3 степени – нисък, среден и висок. Използвани са следните критерии:

- За категория „Човешко здраве“ – потенциално засегнати: 1. Жители (брой); 2. Елементи от критичната инфраструктура (брой); 3. Водоизточници за обществено питейно-битово водоснабдяване (брой);
- За категория „Стопанска дейност“ - потенциално засегнати: 1. Магистрала, пътища, жп линии, мостове (брой); 2. Магистрала, пътища, ж.п. линии (м); 3. Селскостопански площи (дка) 4. Обобщена икономическа стойност на щети за минали наводнения (лв.)
- За категория „Околна среда“ - потенциално засегнати: 1. Селищни канализации и ГПСОВ (бр.); 2. Защитени зони от Натура 2000; 3. IPPC и SEVESO предприятия (бр.)
- За категория „Културно-историческо наследство“ – потенциално засегнати културно исторически паметници от ЮНЕСКО и национално значение (бр.)

2.2.2. Подготовка и анализ на наличната информация.

За изготвяне на проекта на РЗПРН първоначално се извърши анализ на наличната информация и бази данни. Този анализ се базира на изготвената и докладвана *Предварителна оценка на риска от наводнения* с обобщена информация за значими минали и потенциални бъдещи наводнения в териториалния обхват на БДИБР.

Допълнително е събрана информация, специално за определянето на РЗПРН, за тези местоположения, за които в ПОРН липсват конкретни стойности по критериите на Методиката. В процеса на работа е идентифицирана

необходимостта от допълване на данните по категория „Човешко здраве“ с информация за обществени сгради, училища и други сгради с обществено значение, както и на данните по категория „Околна среда“ с информация за IPPC и SEVESO предприятия и канализации на населените места.

Създадена беше геобаза данни, която впоследствие беше попълнена с необходимите входни данни, междинни и крайни резултати. Използвани бяха цифрови данни за релефа; границите на речните басейни; повърхностни водни тела; хидрографска мрежа (реки, езера и язовири); пътища; ж. п. линии; административни единици; населени места; земеползване и почви; защитени зони по НАТУРА 2000; СОЗ; ползване на водни обекти с цел заустване; нанесени защитни съоръжения и др.

2.2.3. Основни стъпки при определяне на РЗПРН съгласно методиката

2.2.3.1 Обособяване на предварителни РЗПРН и прецизиране на обхвата им

За определянето на предварителни райони със значителен потенциален риск от наводнения бяха използвани чисто географски и аналитични методи - групиране на местоположенията според определени правила за съседство и регионален принцип, като се вземат предвид и изследват миналите събития, вероятността и последиците от възникване на бъдещи наводнения, свързаността на събитията, различните характеристики на водосборите, наличието на ретензионни обеми и топографията на района.

Като базови полигонови обекти беше използван слой с водосборите в България.

2.2.3.2 Класифициране на риска за всяко местоположение.

Като следваща стъпка беше извършено класифициране на риска за всяко местоположение (flood location), в три степени – нисък, среден и висок, за всяка от четирите категории съгласно Директива 2007/60/ЕС – човешко здраве, стопанска дейност, околна среда и културно наследство. Оценката на степента на риск беше направена чрез сравнение на стойностите по отделните показатели в категориите с праговите стойности, посочени в единна таблица с унифицирани критерии за класифициране на риска по местоположение на наводненията, публикувана на интернет страницата на МОСВ на адрес <http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=67>. Степента на риска за всяка категория беше определен от най-високата степен на риска за показателите от съответната категория. След това въз основа степента на риск по четирите категории беше определен общият риск за местоположението, чрез използване

на правила за получаване на общия риск. Крайната степен на риска за местоположение не може да бъде по-ниска от определената степен на риска по категория човешко здраве.

2.2.3.3 Определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения и детайлизиране на границите им.

В РЗПРН бяха включени само местоположения на значими минали или потенциални бъдещи наводнения от ПОРН със степен на риска „среден“ и/или „висок“. За определяне на окончателните граници на РЗПРН бяха приложени правила за детайлизиране на обхвата на РЗПРН, свързани с наличието на обекти от защитените категории в близост до границите на районите. След това бяха приложени унифицираните критерии за класифициране на риска за определяне на общия риск за всеки РЗПРН. Дейностите при определяне на РЗПРН бяха систематизирани и структурирани в геобаза данни. В ПОРН под язовирите с преливни количества, чувствително надвишаващи пропускателната способност на реките под тях, и под потенциално опасните язовири в лошо техническо състояние бяха моделирани потенциални бъдещи наводнения. Под тях в съответствие с методиката за ПОРН бяха идентифицирани местоположения с потенциален бъдещ риск, в случаите, когато разрушаване или преливане на язовир би довело до значими щети съгласно приетите критерии. При определяне на РЗПРН отново бяха анализирани тези местоположения и рискът беше класифициран.

2.2.3.4 Финализиране на РЗПРН

Окончателният вариант на РЗПРН беше представен чрез създаване на линеен еквивалент на определените проектни полигонови РЗПРН с цел селектиране само тези участъци от водни обекти, за които впоследствие ще бъде картиран рискът от наводнения.

В резултат от определянето на РЗПРН съгласно утвърдените критерии при прилагане на описания подход за Източнороморски район бяха дефинирани:

- Райони, в които има местоположение с висок риск
- Райони, в които има само местоположения със среден риск
- Райони, в които има местоположения с висок и среден риск

За Източнобеломорски район бяха определени 32 проектни района със значителен потенциален риск от наводнения, които представляват 27% от площта на района.

Проектните РЗПРН бяха публикувани на интернет страницата на БД ИБР и МОСВ за консултация с обществеността и заинтересованите страни на 10.04.2013 г. за период от 2 месеца.

2.2.4. Резултат от извършената дейност

В резултат на консултациите в БД ИБР постъпиха допълнителни данни за минали наводнения и щетите от тях, както и редица становища, мнения и препоръки по определянето на районите. Събраната допълнителна информация бе обработена и оценена чрез прилагане на правилата и критериите съгласно Методиката, като произтичащите от тази информация промени бяха отразени в окончателния вариант на РЗПРН.

В резултат на изпълнението на гореописаните дейности, в Източнобеломорски район за басейново управление, със Заповед №РД-03-152 от 08.08.2013 г. на Директора на БД ИБР (*Приложение 2.2.4*), бяха определени 31 (тридесет и един) РЗПРН с обща дължина 1078 км, разпределени по основни поречия както следва:

- Басейн на река Марица – 18 РЗПРН с дължина 806 км
- Басейн на река Арда – 8 РЗПРН с обща дължина 66 км
- Басейн на река Тунджа – 5 РЗПРН с обща дължина 206 км

Така определените райони бяха утвърдени от Министъра на околната среда и водите съгл. чл.146г, ал.2 от Закона за водите със Заповед №РД-743/01.10.2013 г (*Приложение 2.2.5*).

Определените РЗПРН за Източнобеломорски район са представени на карта в *Приложение 2.2.1.*, а данните за тях са представени в табличен вид в *Приложение 2.2.2.*